

ARVOKAS OULUN HIIHTO

Oulun Hiihto on nyt 80-vuotias. Pyydän saada esittää kunnioittavimmat onnentoivotukseni, vaikka ne Helsingin (hiihto!)-matkan takia tulevat post festus.

Oulun Hiihto on iso asia, se on niin arvokas osa Suomen urheiluhistoriaa, että sitä ei moni tiedäkään. Joukossamme ei enää ole monta, joka on elänyt, omakohtaisesti kokenut OULUN HIIHDON olkein isoin kirjaimin, mutta muutamia on.

Sen jälkeen kun Oulun Hiihto 1889 oli saatu alulle, siitä vuosisadan loppuun mennessä kehittyi suomalainen, voisi kal sanoa suorastaan kansallinen merkittävä paus. Sen mukana kehittyi Oulusta, Pohjolan Valkeasta Kaupungista, joka siihen aikaan oli yhtä valkoinen, kuin on ollut tämän talven äsken taakse jääneiden viikkojen Oulu, kehittyi valtakunnallinen talviurheilua ennen kaikkea hiihtokeskus.

Lähtitulevaisuudessa historioitsijat toivottavasti saavat tämän tosiasian paperille.

Meillähän kyllä on jo sellainen merkkiteos kuin H. W. Claudelinin Oulun Hiihto 1889–1938 (1939, Oulu), mutta nyt on käynyt niin merkittävästi, että melkoinen osa ja paljossa säilyttävä osa kadonneeksi luullusta Oulun Hiihtoseuran arkistosta löytyi vasta kirjan ilmestymisen jälkeen. Claudelinin vielä eli silloin, mutta vasta askettäin tätä arkistoa on järjestely, eikä Veijo Olander mahda nyt mitään sille, että kerron hänen tehneen tämän työn, ainakin tätä työtä, ollakseni yhtä vaatimaton kuin hän itse.

Meidän oululaisten omanarvontuntoa, niin vaatimattomia kuin me tunnetusti pohjimmillamme olemme, kutkuttaa tietysti tieto siitä, että täältä käsin on joskus määrätty valtakunnallisissa urheiluasioissa.

Tosiasjassahar tietenkin ymmärrämme, että on sivuasia, mistä käsin määrätään, pääasia, että yhteinen ja yleinen on etualalla.

Lämmittää kuitenkin tietää, että Oulun Hiihdosta tuli kansallinen kulttuuritapahtuma, sanokaa kamariooppineet mitä sanotte. Suomi tarvitsi miehiä ja rauhanrintaman tapahtuma, joiden avulla se saattoi pätevöityä yli rajojen. Oulussa, näin minä asian ymmärrän – lainkaan unohtamatta maakunnallisia hiihtoaloitteita, kaikkein vähiten tyrnävääläisten historiallista osaa – OULUN HIIHTO kokosi yli kielijä puoluerajojen, yli säätyrajojen. Se yhdisti toisiinsa kaupungin herroja ja maakunnan miehiä.

Jotain kai oppivat maakunnan miehet Oulussa, muutakin kuin mitä voittivat. Varmasti oppivat jotain kaupunginkin herrat syrjäkyläilijöiltä hiihtäjiltä. Aina on myös muistettava, että Oulun Hiihtoon liittyi oleellisesti osana suksinäyttely, joka puolestaan nosti kunniaan suksiseppän jalan ammatin.

Puhujin siitä, kuinka tavattoman arvokkaana tapahtumana Oulun Hiihtoa pidettiin, Ystävänä Olander, yksin nykyisen Oulun Hiihtoseuran kunnialkämiehistä siis, kertoi kuulleensa keskustelusta, joka käytiin ennen kuin naisten kilpailut liitettiin Oulun Hiihdon ohjelmaan. Lukija muistakoon nyt, että on puhe kymmenien vuosien takaisista ajoista... Hiihtoseuran korkean raatin kokouksessa kysyi Insinööri Väinö Calamnius, olikohan

sihteeri silloin, eikä voitaisi ottaa ohjelmaan myös naisten kilpailut, niin kuin jo muuallakin oli tehty.

Kysymystä oli seurannut hetken hiljaisuus. Kulmat rypyssä siinä oli fundeerattu, sitten oli kauppias F. F. Ruotsalo esittänyt vastakysymyksen: "Voiko näin arvokkaisiin kilpailuihin ottaa naisia hiihtämään?" Ei hän ollut halunnut loukata ketään, mutta-mutta...

Ja siihen kai se asia sillä kertaa oli jäänyt. Tähän täytyy sanoa, että "missförstå mig nu rätt" eli väärinymmärrä minut oikein. Naisten kilpailut, joissa Lempiiset ja Lievoiset sitten juhlivat, näytään aloitetun 1922.

Oulun Hiihto eli suuruudenai-kansa, joka loppui siihen, kun murtomaahiihto tuli muotiin. Oulun Hiihto koki hiljaiset kautensa, jopa kai alennuskautensakin, mutta sitten, toisen maailmansodan jälkeen, keksittiin tervahiihto ja ne voittivat, jotka jaksivat uskoa. Me tiedämme nyt, mikä merkitys Oulun Hiihdolla yliptkline matkoineer on kuntosurheilunkin kannalta.

Monet Oulun Hiihdot ovat mieleksäni. Kirkkaimpana ja kaikkien muidenkin elämäni merkkitapahtumien kanssa kilpailun kestäväenä on mielessä kolmenkymmenen vuoden takainen Oulun Hiihdon 50-vuotisjuhla. Tulin vahtien Helsingistä osallistukseksi kaikkeen siihen paljoo to-

mittamiseen, mitä tuo suuri urheilujuhla edellytti.

Ne toimittamiset olivatkin siten elämys sinänsä. Sain tutustua monen-moneen hiihtourheilun suurmieheen, haastatella Matti Koskenkorvat ja Juho Ritolat ja monet muut suuruudet, istua hetken samassa "Susiteetin" pöydässä kuin Tapani Niku... Matti Koskenkorvasta haluan sanoa, että hän oli hienoimpia ihmisiä, mitä ylipänsä koskaan olen tavannut. Mitä kaikkea nykynuorilla olisikaan opittavaa noilta vaatimattomilta syrjäkyläilijä miehiltä!

Oulun Hiihto 1939, suuri juhla häikäisevän kirikkaalla Pikivirran-Rommakon-Salonselän jäällä, oli kaiken kansan juhla, ja sillä löivät kättä hiihtäjät ja hiihtäjien runoilijat. Koskenkorvien ja Merikoskien lisäksi oli kunniavieraina sellaisia merkkimiehiä kuin E. Y. Pehkonen, maaherramme ja sittemmin valtioneuvos, ja V. A. Koskenlempi, Oulun Hiihdon runoilija. Iltajuhlissa Seurahuoneessa näin myös Ilmari Klannon, ja kummahan olisi, jos ei tämä mainehikas suomussalmelainen hiihtäjä ollut myös virallinen juhlaieras.

Oulun taivas oli sininen, kaikki sen alla auringon häikäisemää valkeaa. "Hyvä on hiihtäjän hiihdellä, kun hanki on hohtava alia..."